

Helbred og sygefravær

2 ud af 3 FOA-medlemmer vurderer, at deres helbred er godt eller meget godt. Det viser en undersøgelse, som FOA har foretaget blandt sine medlemmer. Undersøgelsen viser desuden, at medlemmernes helbred påvirker forventningen om at kunne arbejde til folkepensionsalderen og overvejelserne om jobskifte. Desuden er der sammenhæng mellem det selvvaluerede helbred og sygefravær, hvor særligt stress og fysisk belastning i jobbet giver anledning til sygemeldinger.

Spørgsmålene blev stillet til FOAs medlemspanel i perioden 19. januar til 31. januar 2017, hvor i alt 4.645 medlemmer svarede på spørgsmålene om helbred og sygefravær.

Hovedkonklusioner

- **Størstedelen har et godt helbred:** 67 procent vurderer, at deres helbred er godt, 28 procent mener, at helbredet er nogenlunde godt, mens 5 procent synes, det er dårligt eller meget dårligt. Mænd vurderer deres helbred bedre end kvinder.
- **Dagplejere har det bedste selvvaluerede helbred:** 74 procent af medlemmerne ansat i dagplejen vurderer, at deres helbred er godt eller meget godt. Den tilsvarende andel for medlemmer ansat på plejecentre er 63 procent.
- **Mere end hver fjerde forventer ikke at kunne arbejde til folkepensionsalderen:** 27 procent er helt uenige i, at de kan arbejde, til de når folkepensionsalderen. 19 procent er delvist uenige, 26 procent er delvist enige, mens 22 procent er helt enige i, at de kan arbejde til folkepensionsalderen. Mænd mener i højere grad end kvinder, at de kan arbejde, til de når folkepensionsalderen.
- **Sammenhæng mellem helbred og forventningen om at kunne arbejde til folkepensionsalderen:** Blandt dem, der vurderer deres helbred til at være godt, er 21 procent helt uenige i, at de kan arbejde, til de når folkepensionsalderen. For dem, der har et dårligt helbred, er den tilsvarende andel hele 59 procent.
- **Større overvejelser om jobskifte blandt dem, der har dårligt helbred:** 10 procent af dem med godt selvvalueret helbred er helt enige i, at de overvejer at søge væk fra deres nuværende arbejdsplads. Den tilsvarende andel for dem med dårligt selvvalueret helbred er 32 procent.

KONTAKT Notat udarbejdet af:
FOA Politik og Analyse

Inge Frölich
Tlf. 46 97 24 17

Tanja Aaby Toftlund
Tlf. 46 97 23 16

- **Knap hver femte havde ingen sygedage i 2016:** 18 procent havde ingen sygedage i 2016, 43 procent havde 1-7 sygedage, 17 procent havde 8-14 sygedage, 10 procent havde 15-30 sygedage, mens 9 procent havde 31 sygedage eller mere. 3 procent husker det ikke.
- **Tydelig sammenhæng mellem helbred og sygedage:** 23 procent af dem med godt selv vurderet helbred havde ingen sygedage i 2016. Den tilsvarende andel for dem med dårligt selv vurderet helbred er 3 procent.
- **Stress og fysisk belastning giver anledning til sygemeldinger:** 14 procent angiver, at de inden for det seneste år har været sygemeldt som følge af fysisk belastning i jobbet. 12 procent angiver, at de inden for det seneste år har været sygemeldt grundet stress. 2 procent har været sygemeldt på grund af mobning, ligesom 2 procent har været sygemeldt på grund af vold eller trusler om vold.
- **Særligt ansatte i hjemmeplejen sygemeldes på grund af stress:** 16 procent af medlemmerne ansat i hjemmeplejen har været sygemeldt inden for det seneste år grundet stress. Til sammenligning er den tilsvarende andel for ansatte på skoler eller lignende 6 procent.
- **Særligt ansatte på hospitaler sygemeldes grundet fysisk belastning:** 18 procent af medlemmerne ansat på hospitaler eller i genoptræningstilbud har inden for det seneste år været sygemeldt på grund af fysisk belastning i jobbet. Den tilsvarende andel blandt ansatte på special- og handicapområdet samt i psykiatrien er 9 procent.
- **Dem med et godt arbejdsmiljø vurderer deres helbred bedre:** 22 procent af dem, der er helt eller delvist enige i, at de har et godt arbejdsmiljø, vurderer også at deres helbred er meget godt. Den tilsvarende andel er 15 procent blandt dem, der er helt eller delvist uenige i, at deres arbejdsmiljø er godt.
- **Forebyggelse har indflydelse på helbredet:** Blandt dem, som angiver, at deres arbejdsplads i høj grad prioriterer forebyggelse af arbejdsmiljøproblemer, vurderer 26 procent, at deres helbred er meget godt. Den tilsvarende andel er 14 procent for dem, der mener, at deres arbejdsplads kun i lav grad prioriterer forebyggelse.

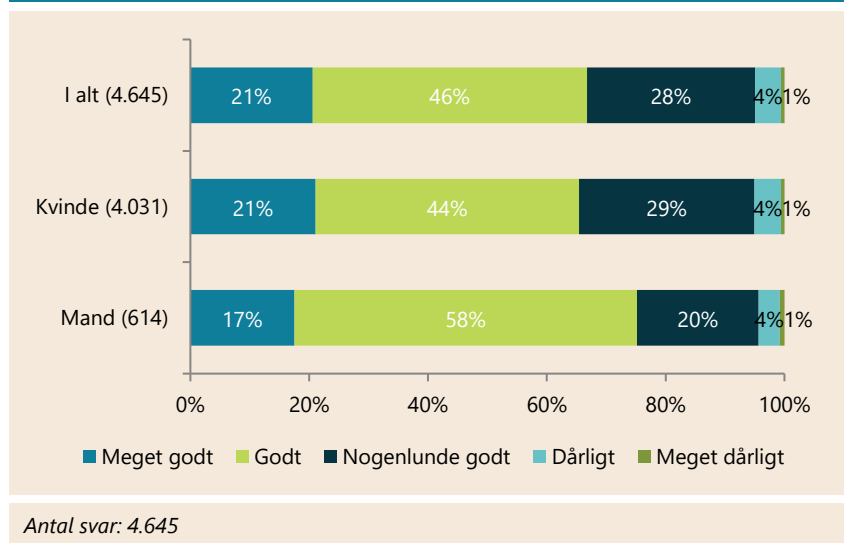
2 ud af 3 medlemmer har et godt eller meget godt helbred

Svarpersonerne blev bedt om at vurdere, hvor godt deres eget helbred er. 2 ud af 3 (67 %) vurderer, at deres helbred er godt eller meget godt, 28 procent mener, at deres helbred er nogenlunde godt, mens 5 procent svarer, at det er dårligt eller meget dårligt. Det fremgår af figur 1 nedenfor.

Figur 1 viser desuden, at mænd vurderer deres helbred bedre end kvinder. 75 procent af mændene vurderer, at deres helbred er godt eller meget godt, mens det tilsvarende gælder for 65 procent af kvinderne.

I 2015 angav 63 procent, at deres helbred var godt eller meget godt. Forskellen fra 2015 til 2017 er ikke statistisk sikker. Det er også blevet undersøgt, om der er forskelle på tværs af alder og sektorer, men disse forskelle er heller ikke statistisk sikre, og er derfor ikke vist.

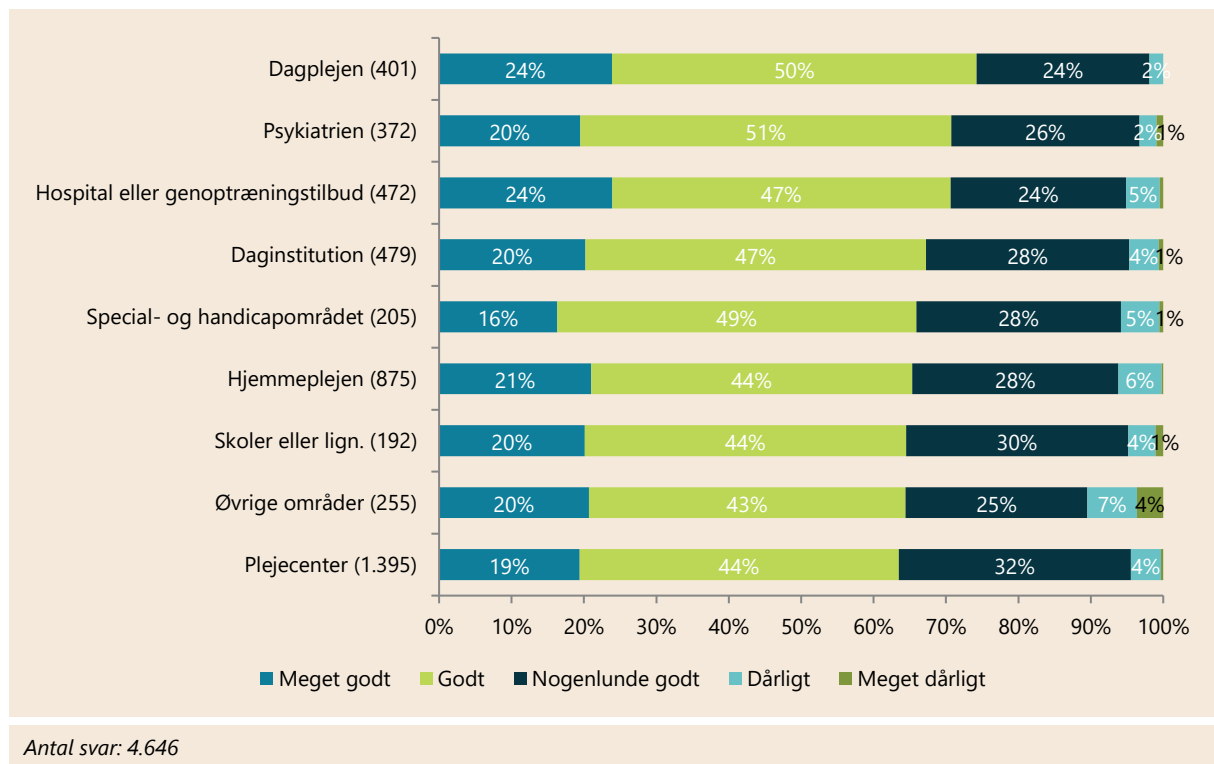
Figur 1. Hvordan vil du alt i alt vurdere dit helbred? Fordelt på køn.

Dagplejere har det bedste selvvaluerede helbred

Når man ser på det selvvaluerede helbred i forhold til arbejdssteder, fremgår det, at helbredet varierer. De ansatte i dagplejen er dem, der har det bedste selvvaluerede helbred. Det kommer til udtryk ved, at 74 procent samlet set angiver, at deres helbred er godt eller meget godt. Ansatte på plejecentre er derimod dem, som i lavest grad har et godt helbred. Blandt disse personer vurderer 63 procent samlet set, at deres helbred er godt eller meget godt. Det ses i figur 2.

Figur 2. Hvordan vil du alt i alt vurdere dit helbred? Fordelt på arbejdssted¹

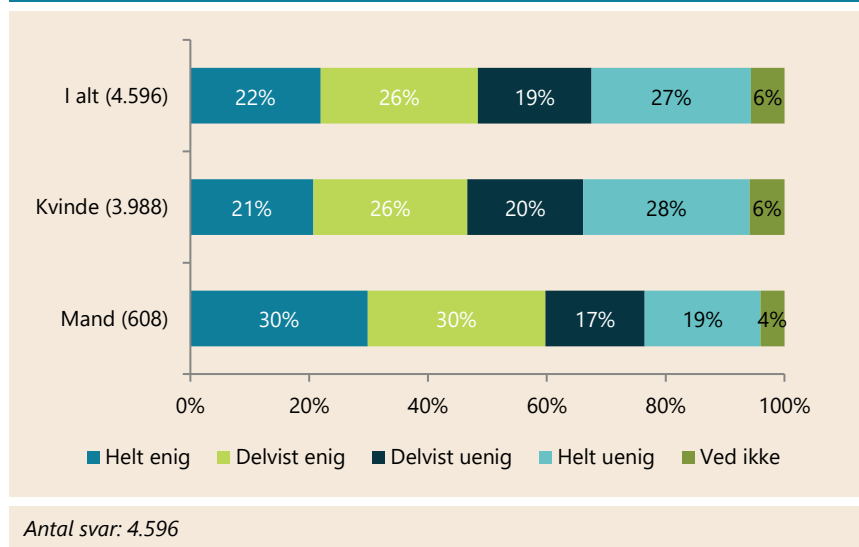
¹ Kategorien "Hjemmeplejen" dækker også over medlemmer, der arbejder hos et vikarbureau. "Psykiatrien" dækker over medlemmer, der arbejder i behandlings- eller distriktpspsykiatrien og i socialpsykiatrien, bostøtte, botilbud og lignende.

Hver fjerde forventer ikke at kunne arbejde til folkepensionsalderen

Som det ses i figur 3, er 27 procent helt uenige i, at de kan arbejde, til de når folkepensionsalderen. 19 procent er delvist uenige, 26 procent er delvist enige, mens 22 procent er helt enige.

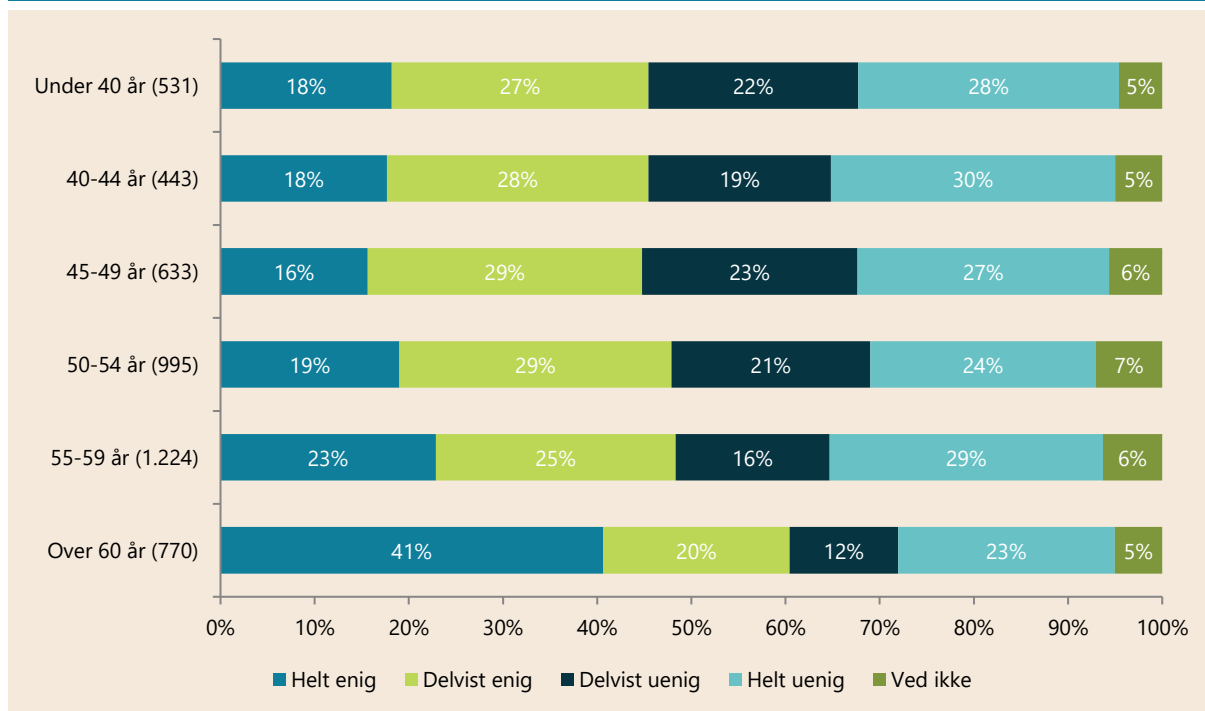
Mændene er mere enige end kvinderne i, at de kan arbejde, til de når folkepensionsalderen. Blandt mændene er 60 procent helt eller delvist enige i, at de kan arbejde, til de når folkepensionsalderen. Blandt kvinder er andelen 47 procent. Det er vist i figur 3.

Figur 3. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn? Jeg forventer at kunne arbejde, til jeg når folkepensionsalderen. Fordelt på køn.

Medlemmer på 60 år eller derover er mere enige i, at de kan arbejde, til de når folkepensionsalderen, end dem i de øvrige aldersgrupper. Det fremgår af figur 4 på næste side. 61 procent af dem på 60 år eller derover er helt eller delvist enige i, at de kan arbejde, til de når folkepensionsalderen. Til sammenligning er den tilsvarende andel eksempelvis 45 procent for dem under 40 år.

Figur 4. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn? Jeg forventer at kunne arbejde, til jeg når folkepensionsalderen. Fordelt på aldersgrupper.

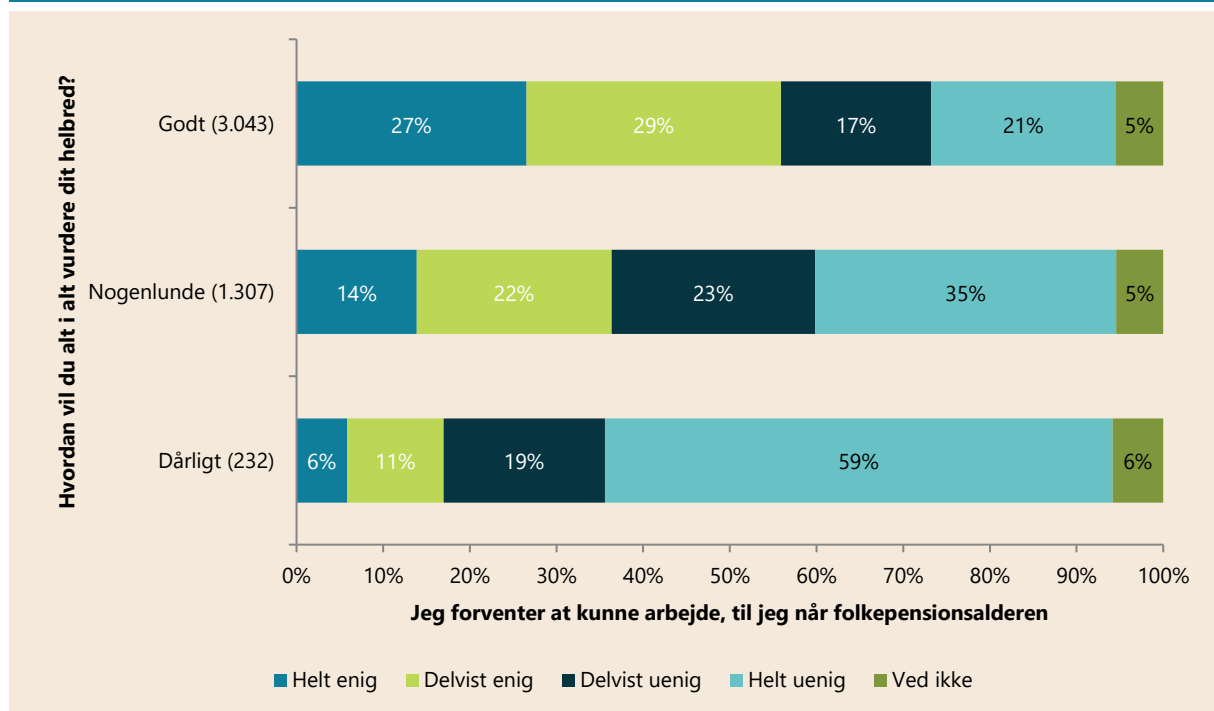
Antal svar: 4.596

Særligt dem med dårligt selv vurderet helbred forventer ikke at kunne arbejde, til de når folkepensionsalderen

Sammenhængen mellem det selv vurderede helbred og forventningen om at kunne arbejde til folkepensionsalderen, er blevet undersøgt. Resultaterne er vist i figur 5 nedenfor.

Blandt de personer, der har et godt helbred, er 38 procent helt eller delvist uenige i, at de forventer at kunne arbejde, til de når folkepensionsalderen. Den tilsvarende andel blandt dem med et nogenlunde helbred er 58 procent, mens andelen for dem med dårligt helbred er 78 procent. Det vil sige, at jo dårligere helbred medlemmerne har, jo mindre forventer de at kunne arbejde, til de når folkepensionsalderen.

Figur 5. Jeg forventer at kunne arbejde, til jeg når folkepensionsalderen. Fordelt på selv vurderet helbred.

Antal svar: 4.597. Heraf svarede 15 "Ved ikke". De er ikke vist i figuren.

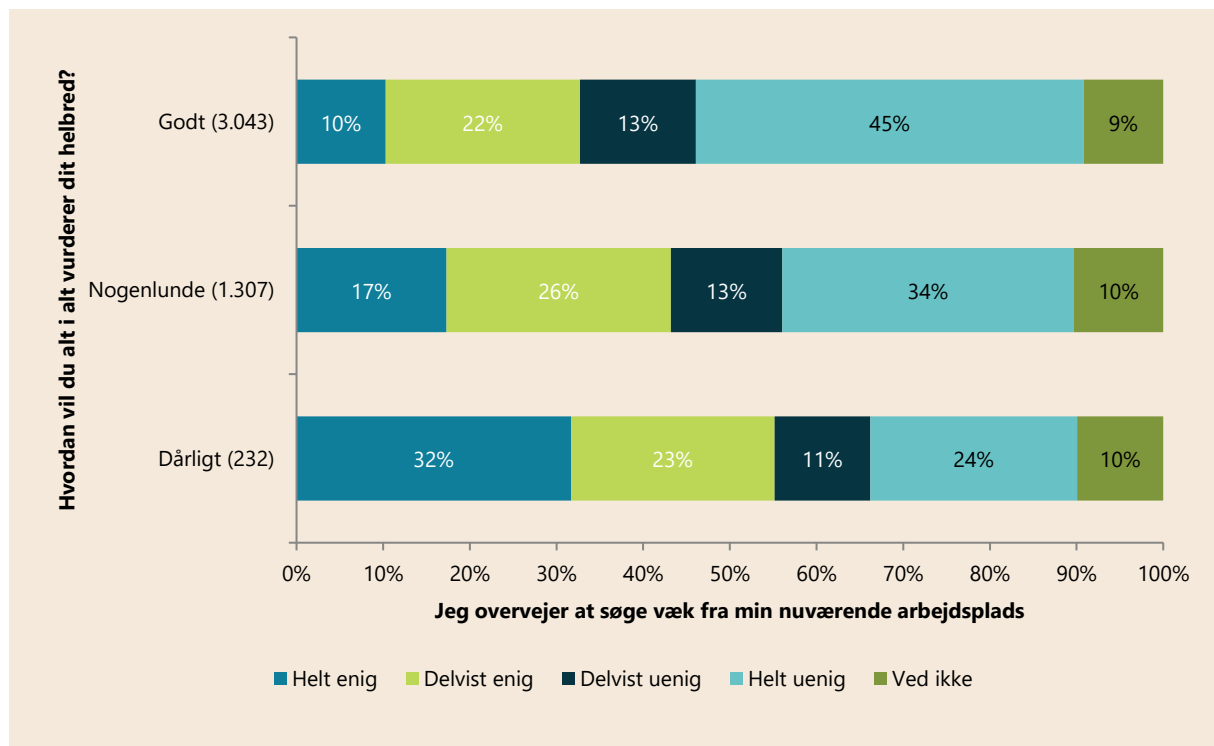
Til spørgsmålet om helbred er kategorien "Godt" konstrueret ud fra svarmulighederne "Meget godt" og "Godt", ligesom kategorien "Dårligt" er konstrueret ud fra svarmulighederne "Dårligt" og "Meget dårligt".

Grundet afrundinger summerer procenterne ikke nødvendigvis til 100.

Medlemmer med dårligt selv vurderet helbred overvejer i høj grad et jobskifte

I figur 6 fremgår det, at jo dårligere medlemmerne vurderer deres helbred, jo mere overvejer de at søge væk fra deres nuværende arbejdsplads. Blandt dem med et godt selv vurderet helbred er 32 procent helt eller delvist enige i, at de overvejer at søge væk fra deres nuværende arbejdsplads. For dem med et nogenlunde helbred er den tilsvarende andel 43 procent, mens andelen for dem med et dårligt selv vurderet helbred er hele 55 procent.

Figur 6. Jeg overvejer at søge væk fra min nuværende arbejdsplads. Fordelt på selv vurderet helbred.

Antal svar: 4.597. Heraf svarede 15 "Ved ikke". De er ikke vist i figuren.

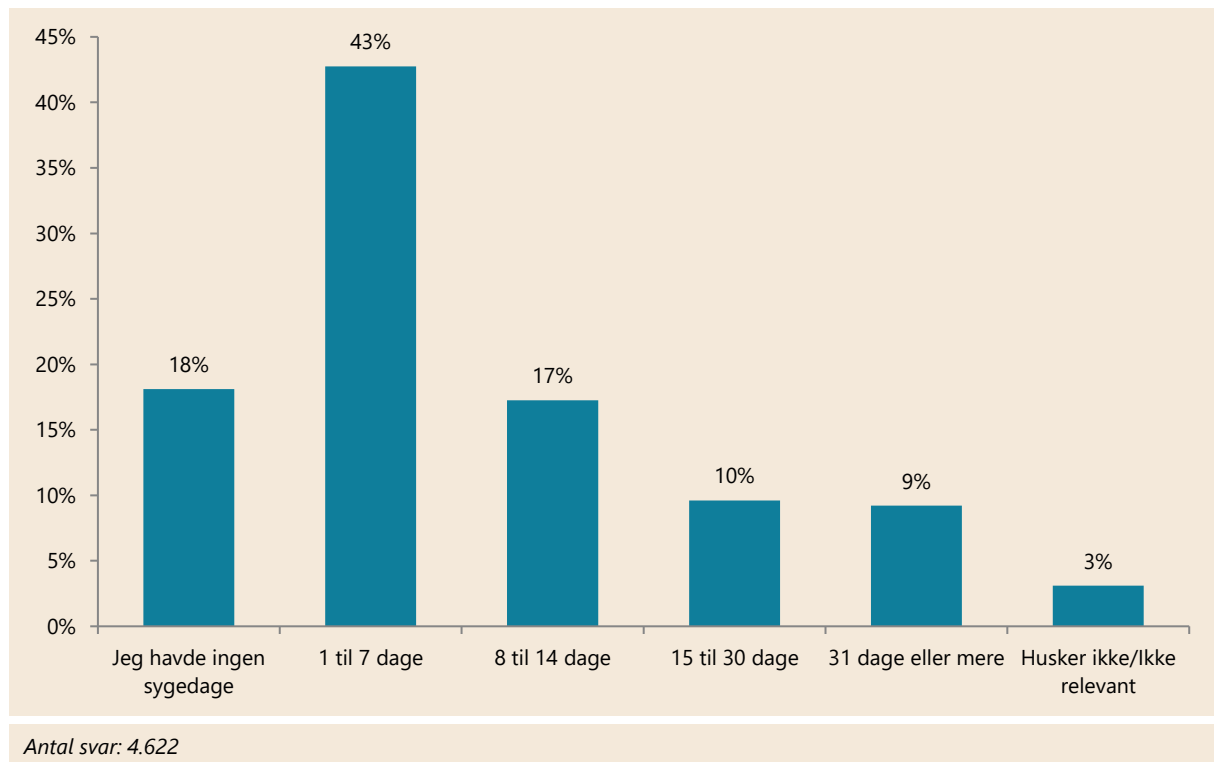
Til spørgsmålet om helbred er kategorien "Godt" konstrueret ud fra svarmulighederne "Meget godt" og "Godt", ligesom kategorien "Dårligt" er konstrueret ud fra svarmulighederne "Dårligt" og "Meget dårligt".

Grundet afrunding summerer procenterne ikke nødvendigvis til 100.

Hvert femte havde ingen sygedage i 2016

Det er blevet undersøgt, hvor mange dage medlemmerne var sygemeldt i løbet af 2016. Det ses i figur 7, at 18 procent ingen sygedage havde, 43 procent havde 1-7 sygedage, 17 procent havde 8-14 sygedage, mens 10 procent havde 15-30 sygedage, og 9 procent havde 31 sygedage eller flere.

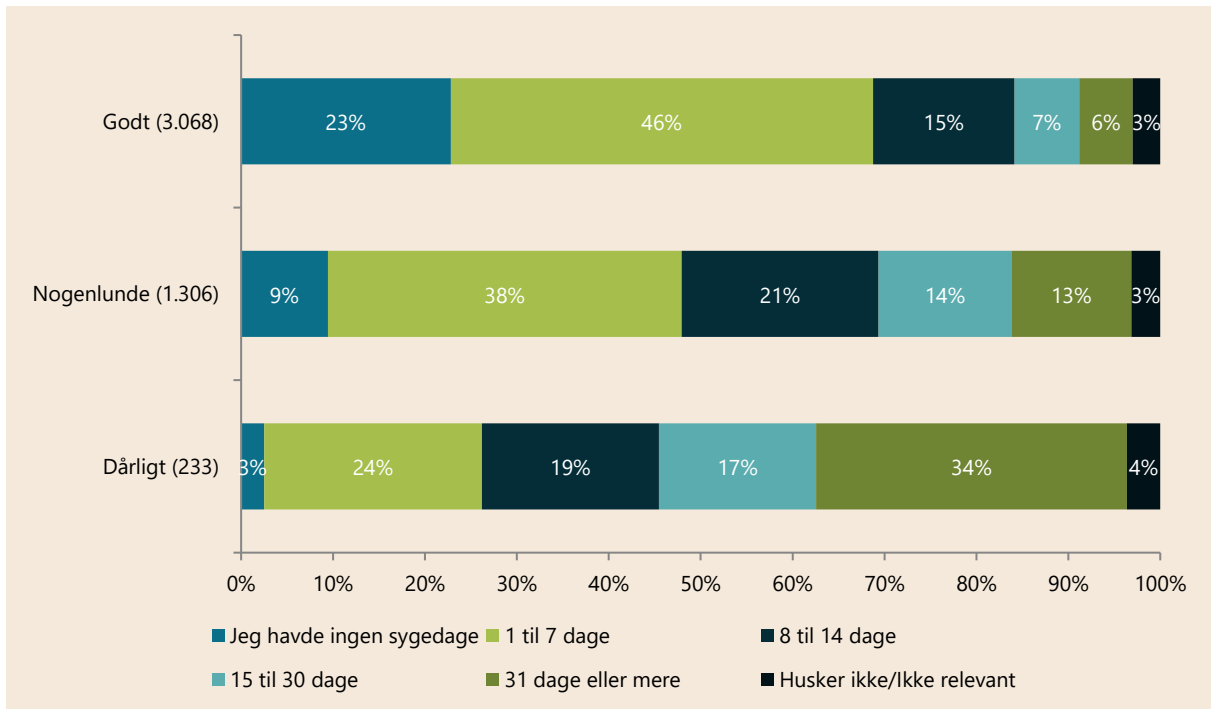
Figur 7. Tænk tilbage på hele 2016. Hvor mange arbejdsdage var du da sygemeldt?

I figur 8 på næste side ses sammenhængen mellem medlemmernes selv vurderede helbred og antallet af sygedage. Det fremgår, at jo bedre helbred medlemmerne har, jo færre sygedage har de.

Blandt dem med et godt selv vurderet helbred havde 23 procent ingen sygedage i 2016. Det samme gjaldt kun 3 procent af dem med dårligt selv vurderet helbred. Det ses desuden, at 6 procent af dem med godt selv vurderet helbred havde 31 sygedage eller flere. Den tilsvarende andel er hele 34 procent for dem med dårligt helbred. Det fremgår af figur 8.

Figur 8. Tænk tilbage på hele 2016. Hvor mange arbejdsdage var du da sygemeldt? Fordelt på selv vurderet helbred.

Antal svar: 4.622. Heraf svarede 15 "Ved ikke". De er ikke vist i figuren.

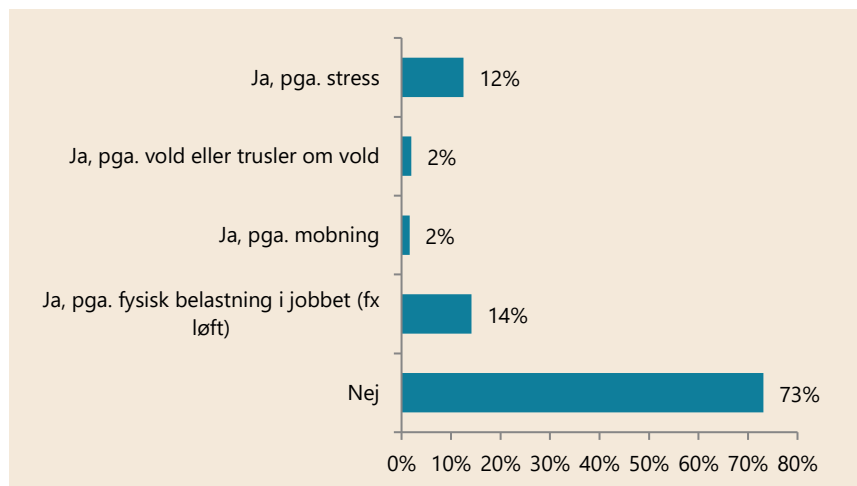
Til spørgsmålet om helbred er kategorien "Godt" konstrueret ud fra svarmulighederne "Meget godt" og "Godt", ligesom kategorien "Dårligt" er konstrueret ud fra svarmulighederne "Dårligt" og "Meget dårligt".

Grundet afrundinger summerer procenterne ikke nødvendigvis til 100.

Mere end hver tiende har inden for det seneste år været sygemeldt grundet stress eller fysisk belastning i jobbet

14 procent angiver, at de inden for det seneste år har været sygemeldt grundet fysisk belastning i jobbet. 12 procent har været sygemeldt på grund af stress. 2 procent har været sygemeldt som følge af vold eller trusler om vold, ligesom 2 procent har været sygemeldt på grund af mobning. 73 procent har ikke været sygemeldt som følge af årsagerne vist i figur 9 nedenfor.

Figur 9. Har du inden for det seneste år været sygemeldt af nogle af følgende årsager?

Antal svar: 4.648

2 procent har svaret "Ved ikke/husker ikke". Disse besvarelser er ikke vist i figuren men indgår i beregningerne.

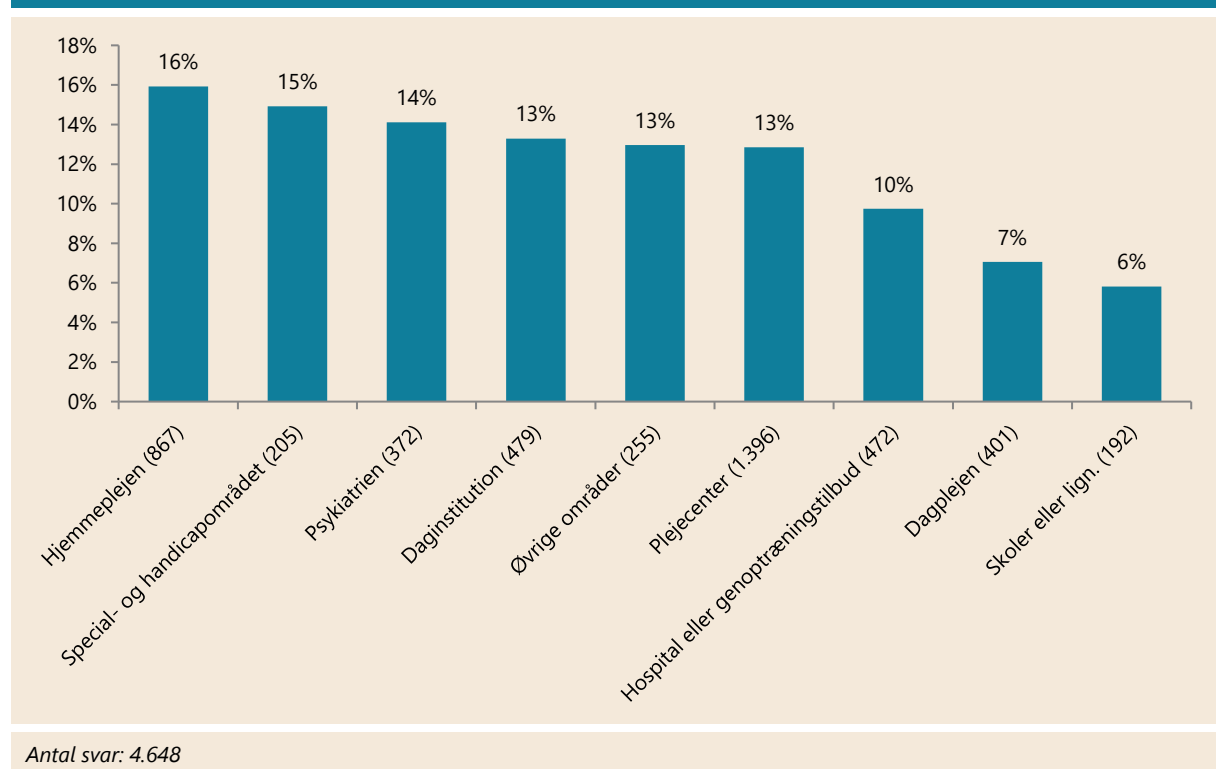
Procenterne summerer ikke til 100, da det har været muligt at sætte flere krydser.

Andelen af kvinder, som har været sygemeldt på grund af stress, er større end andelen for mænd. 14 procent af kvinderne har inden for det seneste år været sygemeldt grundet stress, mens det er 10 procent af mændene. Ser man på de øvrige årsager til sygemeldinger, er forskellen mellem mænd og kvinder ikke statistisk sikker (figur ikke vist).

Særligt ansatte i hjemmeplejen sygemeldes på grund af stress

Det fremgår af figur 10 nedenfor, at 16 procent af medlemmerne ansat i hjemmeplejen har været sygemeldt inden for det seneste år grundet stress. Til sammenligning er den tilsvarende andel for ansatte på skoler eller lignende 6 procent.

Figur 10. Andel, der inden for det seneste år har været sygemeldt på grund af stress. Fordelt på arbejdssted.

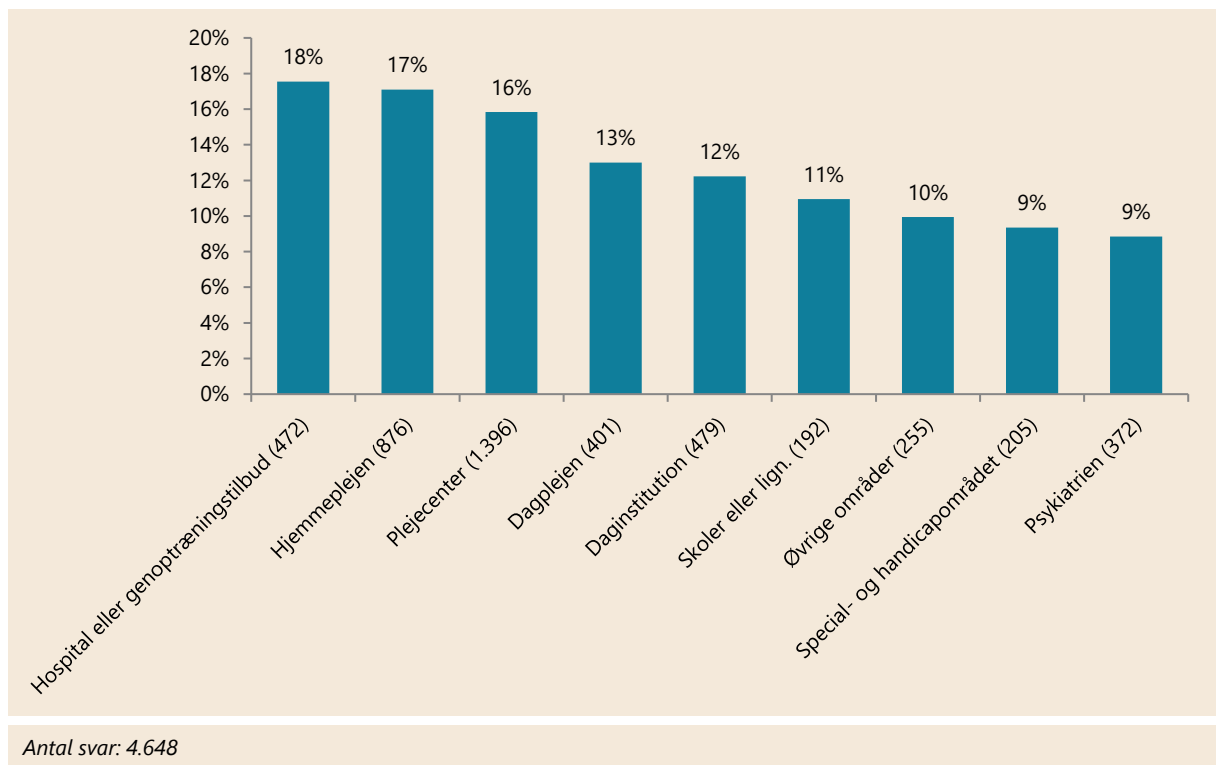

Da der er store forskelle i andelen af mænd og kvinder på de enkelte arbejdssteder, er der også kontrolleret for køn i forhold til sygemeldinger på grund af stress. Forskellene var ikke statistisk sikre.

Knap hver femte ansat på hospital eller i genoptræningstilbud har været sygemeldt på grund af fysisk belastning

Blandt ansatte på hospitaler eller i genoptræningstilbud angiver 18 procent, at de har været sygemeldt inden for det seneste år på grund af fysisk belastning i jobbet. Til sammenligning er andelen 9 procent blandt ansatte på special- og handicapområdet og i psykiatrien. Det fremgår af figur 11 nedenfor.

Figur 11. Andel, der inden for det seneste år har været sygemeldt på grund af fysisk belastning i jobbet. Fordelt på arbejdssted.

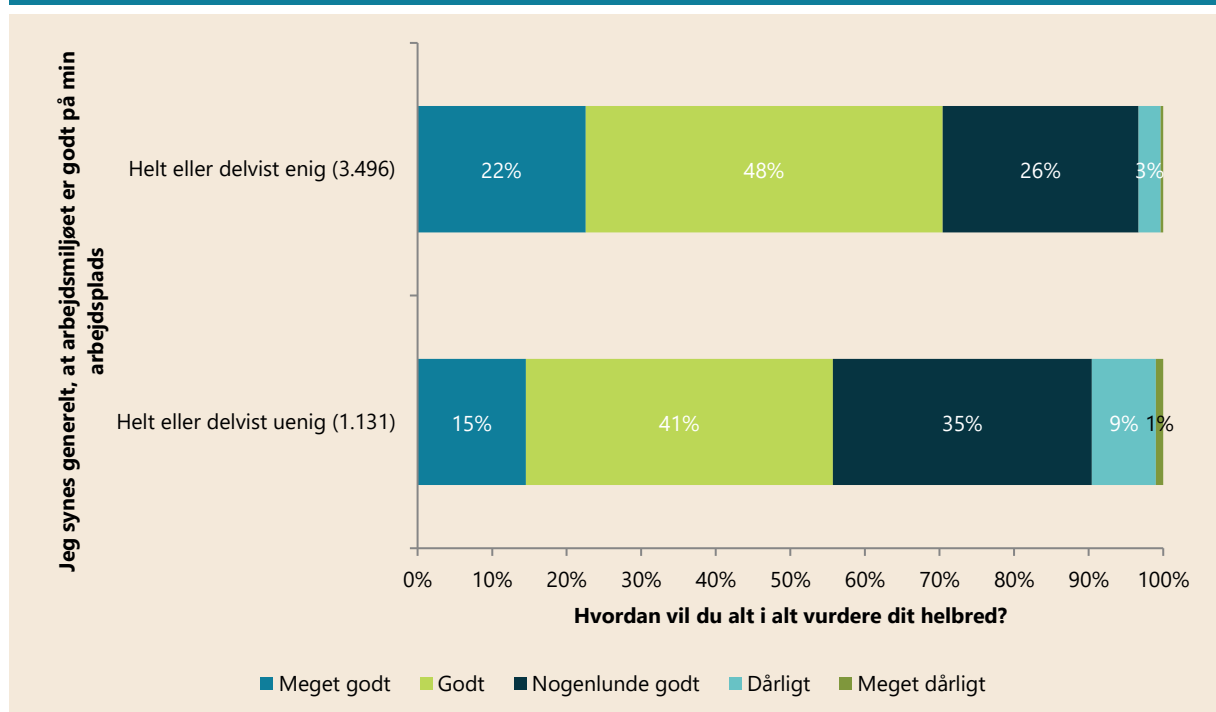

På grund af de store forskelle i andelen af mænd og kvinder på de enkelte arbejdssteder, er der også kontrolleret for køn i forhold til sygemeldinger på grund af fysisk belastning i jobbet. Der er signifikante forskelle på social- og handicapområdet. På social- og handicapområdet angiver 11 procent af kvinderne, at de har været sygemeldt grundet fysisk belastning i jobbet, mens andelen for mænd er 2 procent. Der er også kontrolleret for alder i forhold til sygemeldinger på grund af fysisk belastning i jobbet. Der er ingen signifikante forskelle, når man sammenligner personer under og over 40 år.

Sammenhæng mellem arbejdsmiljøet og det selvvaluerede helbred

Det er blevet undersøgt, om der er sammenhæng mellem, hvordan medlemmerne vurderer deres arbejdsmiljø, og hvordan de vurderer deres helbred. Det viser sig, at dem med et godt arbejdsmiljø i højere grad vurderer, at deres helbred er godt. Således angiver 22 procent af dem, som er helt eller delvist enige i, at deres arbejdsmiljø er godt, at deres helbred er meget godt. Den tilsvarende andel er 15 procent blandt dem, der er helt eller delvist uenige i, at deres arbejdsmiljø er godt. Det fremgår af figur 12 nedenfor.

Figur 12. Hvordan vil du alt i alt vurdere dit helbred? Fordelt på arbejdsmiljø.

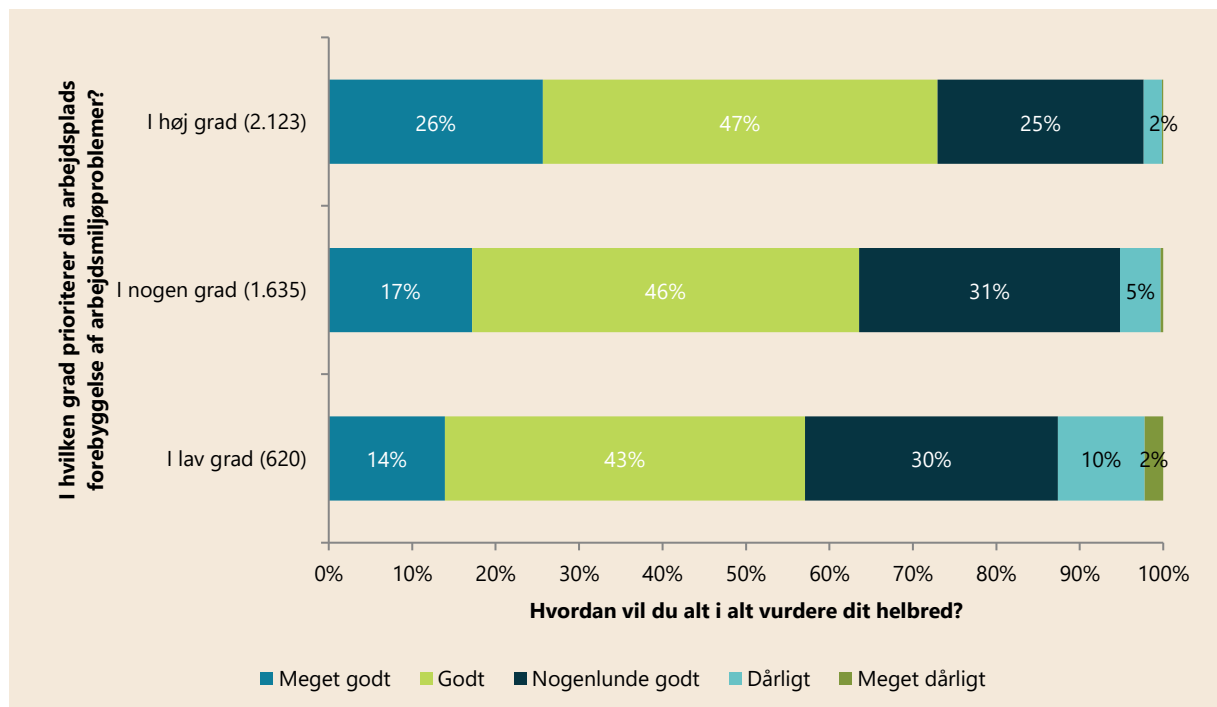

Antal svar: 4.646. Heraf svarede 19 "Ved ikke". De er ikke vist i figuren.
 Grundet afrundinger summerer procenterne ikke nødvendigvis til 100.

Jo mere arbejdspladsen forebygger arbejdsmiljøproblemer, jo bedre er medlemmernes helbred

Det fremgår af figur 13, at 26 procent af dem, som angiver, at deres arbejdsplads i høj grad prioriterer forebyggelse af arbejdsmiljøproblemer, også vurderer, at deres helbred er meget godt. For dem, der mener, at arbejdspladsen i nogen grad prioriterer forebyggelse, angiver 17 procent, at helbredet er meget godt. For dem, hvor forebyggelse kun prioriteres i lav grad, har 14 procent et meget godt helbred.

Figur 135. Hvordan vil du alt i alt vurdere dit helbred? Fordelt på forebyggelse af arbejdsmiljøproblemer.

Antal svar: 4.646. Heraf svarede 268 "Ved ikke". De er ikke vist i figuren.

Til spørgsmålet "I hvilken grad prioriterer din arbejdsplads forebyggelse af arbejdsmiljøproblemer?" er kategorien "I høj grad" konstrueret af svarmulighederne "I meget høj grad" og "I høj grad". Tilsvarende er kategorien "I lav grad" konstrueret af svarmulighederne "I ringe grad" og "Slet ikke".

Grundet afrundinger summerer procenterne ikke nødvendigvis til 100.

Metode

Indsamlingsperiode

Undersøgelsen er gennemført i perioden 19.-31. januar 2017.

Indsamlingsmetode

Data er indsamlet i en spørgeskemaundersøgelse via FOAs elektroniske medlemspanel. Der blev udsendt én påmindelse til deltagerne. Undersøgelsen vedrørte også andre emner end helbred og sygefravær.

Målgruppen

Målgruppen for denne undersøgelse er medlemmer i job fra FOAs medlemspanel.

Antal besvarelser og svarprocent

11.396 medlemmer blev inviteret til undersøgelsen. Det viste sig, at 106 e-mailadresser var uvirksomme. Det reelle antal inviterede var således 11.290.

5.021 medlemmer, svarende til 44 procent, gennemførte undersøgelsen fuldt ud eller delvist.

41 procent svarede på alle spørgsmål, mens 3 procent afgav nogle svar.

I alt svarede 4.645 medlemmer på spørgsmålene om helbred og sygefravær.

Repræsentativitet

Stikprøven er undersøgt for repræsentativitet på parametrene sektor, tillidshverv og alder. Repræsentativitetsanalysen viste, at Kost- og Servicesektoren og Pædagogisk Sektor er lidt underrepræsenterede, mens Social- og Sundhedssektoren og Teknik- og Servicesektoren er lidt overrepræsenterede. Analysen viste desuden, at unge under 30 og medlemmer i alderen 30-39 er underrepræsenterede, mens medlemmer i aldersgrupperne 50-59 år og 60 år og derover er overrepræsenterede. Stikprøven er repræsentativ på medlemmer i alderen 40-49 år. Medlemmer med tillidshverv (dvs. tillidsrepræsentanter, fællestillidsrepræsentanter og arbejdsmiljø-repræsentanter) er overrepræsenterede i stikprøven, mens medlemmer uden tillidshverv er underrepræsenterede.

Vægtning af data

På baggrund af repræsentativitetsundersøgelsen er data vægtet for sektor og alder.

Vægtningen gør, at svarene fra underrepræsenterede grupper får en større vægt i stikprøven, mens svarene fra overrepræsenterede grupper får en mindre vægt. På denne måde sikres, at stikprøven svarer til FOAs erhvervsaktive medlemmer fordelt på sektorer og alder.